

7. EDUKACJA EKOLOGICZNA (OFERTA SZKOLNEGO SCHRONISKA MŁODZIEŻOWEGO - OŚRODKA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ W RAJCZY NICKULINIE)

Krzysztof Jamrozowicz, Iwona Jamrozowicz

Na terenie powiatu żywieckiego zadanie realizowania edukacji ekologicznej powierzono Szkolnemu Schronisku Młodzieżowemu w Rajczy Nickulinie, tworząc na jego bazie Ośrodek Edukacji Ekologicznej. Działalność ośrodka zainaugurowano w roku 2001. W oddanej do tego celu sali edukacyjnej zgromadzono ekspozyty łowieckie, przekroje drzew, gabloty i plansze o tematyce przyrodniczej. Wytoczono, oznakowano i opisano ścieżkę przyrodniczą "Dolina Nickuliny".

Od początku swej działalności, Ośrodek Edukacji Ekologicznej starał się realizować autorskie programy, łączące edukację ekologiczną z wycieczką w atrakcyjne przyrodniczo tereny Żywieckiego Parku Krajobrazowego. Głównym tematem, wokół którego zbudowane są programy edukacyjne, jest las. Programy te są uzupełnieniem ekologicznej ścieżki międzyprzedmiotowej, realizowanej w szkołach. Mają one za zadanie pokazać piękno naszych lasów, nauczyć młodzież obserwowania leśnej przyrody, rozpoznawania gatunków spotkanych podczas leśnych wędrówek oraz dostrzegania negatywnych skutków działalności człowieka.

Największym programem realizowanym obecnie przez Szkolne Schronisko Młodzieżowe - Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Rajczy Nickulinie, jest program warsztatów ekologicznych "Tajemnice lasu". Program ten jest współfinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Oferta warsztatów skierowana jest do uczniów na każdym poziomie kształcenia, zarówno dla szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Bazę pobytową podczas warsztatów stanowią schroniska młodzieżowe w Rajczy Nickulinie i Rycerce Kolonii oraz schroniska górskie PTTK na Hali Lipowskiej i Przegibku.

Dla uczniów szkół podstawowych proponowane są warsztaty dwudniowe z gawędą na temat roślin i zwierząt z beskidzkich lasów oraz spacerem po lesie. Podczas wędrówki uczniowie poznają pospolite drzewa, krzewy, paprocie, mchy, grzyby i porosty. Poznają również funkcje, jakie te organizmy pełnią w lesie. Uczniowie szukają śladów zwierząt i uczą się je rozpoznawać. Poznają także sposoby określania wieku drzew.

Dla uczniów gimnazjum przygotowano warsztaty trzydniowe, podczas których młodzież bierze udział w zajęciach terenowych, odbywających się na wyznaczonej ścieżce edukacyjnej, której przebieg gwarantuje poznanie charakteru lasów gospodarczych - monokultury świerkowej i daje możliwość porównania tych lasów z lasami mieszanymi. Podczas całodziennych wycieczek górskich młodzież poznaje jeden z beskidzkich rezerwatów leśnych.

Edukacja ekologiczna w terenie

**EDUKACJA EKOLOGICZNA (OFERTA SZKOLNEGO
SCHRONISKA MŁODZIEŻOWEGO - OŚRODKA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ W RAJCZY NICKULINIE)**

Propozycja dla uczniów szkół średnich, to trzydniowe warsztaty. Oprócz zajęć na ścieżce dydaktycznej, młodzież uczestniczy w wycieczce z noclegiem w schronisku PTTK na Przegibku lub Hali Lipowskiej. W czasie tej wycieczki uczniowie poznają bliżej dwa rezerwaty przyrody i osobliwości, dla których zostały utworzone.

Ognisko jest jedną z atrakcji pobytu w OEE w Nickulinie

Ciekawą propozycją edukacji ekologicznej, organizowanej przez SSM-OEE w Rajczy Nickulinie, są "Wakacyjne warsztaty ekologiczne w rezerwach Żywieckiego Parku Krajobrazowego", realizowane w formie obozu wędrownego. Siedmiodniowa wędrówka po Beskidzie Żywieckim pozwala na nawiązanie najwyższych związków emocjonalnych z przyrodą. Młodzież wędruje i żyje w otoczeniu lasu, poznaje i korzysta z jego dobrodziejstw. Wieczory spędzane w górskich schroniskach, z dala od cywili-

zacji, pozwalają na wyciszenie i wsłuchanie się w "głos lasu". Wędrowanie górkami, leśnymi szlakami, wstępowanie do leśnych rezerwatów, pomaga młodzieży dostrzec ogromne walory lasu i korzyści, jakie my ludzie mamy z istnienia kompleksów leśnych.

Z oferty warsztatów ekologicznych rocznie korzysta ponad 100 zespołów klasowych z terenu całego województwa śląskiego. Dzięki dotacji Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, warsztaty ekologiczne są najtańszą formą wycieczki szkolnej.

Oferta Ośrodka Edukacji Ekologicznej obejmuje również prelekcje, przeprowadzane zarówno dla uczestników wycieczek nocujących w schronisku młodzieżowym, jak i dla młodzieży okolicznych szkół. Prelekcje prowadzone są na różnym poziomie, w

Edukacja ekologiczna w OEE w Nickulinie

zależności od wieku słuchaczy, również dla dzieci w wieku przedszkolnym. Wszystkie zajęcia prowadzone są przez doświadczonych nauczycieli, przewodników i leśników o odpowiednim przygotowaniu merytorycznym i metodycznym, przeświadczonych o konieczności proekologicznego kształcenia i wychowania. Zajęcia z edukacji ekologicznej w SSM-OEE są nieodpłatne.

**EDUKACJA EKOLOGICZNA (OFERTA SZKOLNEGO
SCHRONISKA MŁODZIEŻOWEGO - OŚRODKA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ W RAJCZY NICKULINIE)**

Wybrana tematyka zajęć, realizowana w trakcie warsztatów ekologicznych

Po co ekologia?

Czas trwania: 45 minut

Celem zajęć jest zapoznanie słuchaczy z programem warsztatów ekologicznych, pojęciami z zakresu ochrony środowiska i ekologii, ustalenie zagrożeń dla środowiska, w konsekwencji zdrowia człowieka, wpływu różnych czynników na przyrodę i zrozumienie spójności przyrody.

Funkcje lasu

Czas trwania: 90 minut

Celem zajęć jest zapoznanie słuchaczy z rozmieszczeniem lasów w Polsce, z funkcjami lasu, rolą jaką odgrywają w nim poszczególne organizmy, ustalenie zagrożeń dla środowisk leśnych, a w konsekwencji dla zdrowia człowieka wpływu różnych czynników na przyrodę leśną.

"U nas w Beskidach" - ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna "W Dolinie Nickuliny"

Czas trwania: 90 minut

Celem zajęć jest przejście ścieżki przyrodniczo - dydaktycznej i przekazanie słuchaczom podstawowych wiadomości na temat Beskidu Żywieckiego, jego wartości fizjograficzno-krajoznawczych, przyrodniczych i kulturowych, dla ochrony których utworzono Żywiecki Park Krajobrazowy.

Zwierzęta naszych lasów

Czas trwania: 45 minut

Celem zajęć jest poznanie gatunków zwierząt żyjących w lasach Beskidów.

Roślinność i grzyby naszych lasów

Czas trwania: 90 minut

Celem zajęć jest poznanie gatunków roślin i grzybów w lasach Beskidów.

Wycieczka do rezerwatu przyrody "Romanka"

Czas trwania: 6 godzin

Celem zajęć jest poznanie starodrzewu boru świerkowego regla górnego, obserwowanie silnego zniszczenia drzewostanu w partiach szczytowych rezerwatu, poznanie głównych przyczyn złego stanu sanitarnego drzewostanów, poznanie zasad bezpiecznego poruszania się w górach.

Ścieżka przyrodniczo-leśna "Śrubita"

Czas trwania: 180 min.

Celem zajęć jest ukazanie różnorodności przyrody Beskidu Żywieckiego a w szczególności walory przyrodnicze potoku Śrubita i rezerwatu "Śrubita", który chroni dobrze zachowany fragment naturalnej Puszczy Karpackiej.

Wycieczka do rezerwatu przyrody "Dziobaki"

Czas trwania: 90 minut

Celem zajęć jest zapoznanie z charakterem i osobliwościami rezerwatu "Dziobaki".

Walory przyrodnicze i krajoznawcze Lipowskiej

Czas trwania: 90 minut

Celem zajęć jest ukazanie bogactwa przyrodniczego szczytu i Hali Lipowskiej, dla ochrony którego utworzono rezerwat "Lipowska" oraz obserwacja wspaniałych panoram widokowych Tatr, Pilska, Babiej Góry, Worka Raczańskiego, Małej Fatry.

EDUKACJA EKOLOGICZNA (OFERTA SZKOLNEGO
SCHRONISKA MŁODZIEŻOWEGO - OŚRODKA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ W RAJCZY NICKULINIE)

Praca w lesie

Czas trwania: 90 minut

Celem zajęć jest zapoznanie się z szeroko pojętą "pracą w lesie" i poznanie zawodów związanych z lasem.

Co zagraża lasom?

Czas trwania: 135 minut

Celem zajęć jest poznanie źródeł zanieczyszczenia atmosfery, hydrosfery oraz litosfery. Wykonanie prostych doświadczeń, np. jak powstają "kwaśne deszcze" i smog.

Podsumowanie warsztatów

Czas trwania: 135 minut

Celem zajęć jest rozważenie własnego postępowania i podjęcie proekologicznych decyzji i postanowień, spopularyzowanie pozytywnych zachowań wobec środowiska.